

Briselē, 2025. gada 26. septembrī
(OR. en)

13264/25

AGRI 447
AGRIFIN 104
FIN 1119

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2025. gada 25. septembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsēkretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2025) 519 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI KOMISIJAS FINANŠU ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI PAR EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS GARANTIJU FONDU UN EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDU LAUKU ATTĪSTĪBAI 2024. FINANŠU GADS

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 519 final.

Pielikumā: COM(2025) 519 final

Briselē, 25.9.2025.
COM(2025) 519 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**KOMISIJAS FINANŠU ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI
PAR EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS GARANTIJU FONDU UN EIROPAS
LAUKSAIMNIECĪBAS FONDU LAUKU ATTĪSTĪBAI**

2024. FINANŠU GADS

SATURA RĀDĪTĀJS

1.	BUDŽETA PROCEDŪRA	2
1.1.	Finanšu shēma 2021.–2027. gadam.....	2
1.2.	2024. gada budžeta projekts, grozījumu vēstule Nr. 1/2024 un 2024. gada budžeta pieņemšana	3
2.	ELGF UN ELFLA 2024. GADA BUDŽETA IZPILDE.....	3
2.1.	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	3
2.1.1.	Mēneša maksājumi	4
2.1.2.	Mēneša maksājumu samazinājumi	4
2.1.3.	Izdevumi, ko Komisija īsteno tiešajā pārvaldībā.....	4
2.2.	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Savienības Atveseļošanas instruments (ESAI)	5
2.2.1.	Maksājumi	6
2.2.2.	Maksājumu samazināšana	6
2.2.3.	Komisijas tieši pārvaldītie izdevumi	6
3.	ELGF UN ELFLA APROPRIĀCIJU IZLIETOJUMS	8
3.1.	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	8
3.2.	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Savienības Atveseļošanas instruments (ESAI)	8
4.	KONTROLES PASĀKUMI.....	11
4.1.	Ievads.....	11
4.2.	Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS).....	11
4.3.	Regulas (ES) Nr. 1306/2013 V sadaļas III nodaļas un Regulas (ES) 2021/2116 IV sadaļas III nodaļas piemērošana (darījumu rūpīgā pārbaude)	12
5.	GRĀMATOJUMU NOSKAIDROŠANA.....	12
5.1.	Atbilstīguma noskaidrošana	12
5.2.	Finansiālā noskaidrošana	14
5.3.	Eiropas Savienības Tiesā iesniegtās apelācijas sūdzības par noskaidrošanas lēmumiem	14
6.	ATTIECĪBAS AR PARLAMENTU UN EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTU	15
6.1.	Attiecības ar Parlamentu.....	15
6.2.	Attiecības ar Eiropas Revīzijas palātu	15

1. BUDŽETA PROCEDŪRA

Ar reformēto KLP 2023.–2027. gadam tika ieviesta stratēģiska pieeja un jauns īstenošanas modelis, kas vērsts uz sniegumu un rezultātiem. Jaunajā KLP ir lielākoties apvienoti abi pašreizējie fondi – Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) –, kas ietilpst vienotajā KLP stratēģisko plānu kopumā un aptver finansējumu ienākumu atbalstam, lauku attīstībai un atbalstam konkrētām nozarēm. Tomēr joprojām pastāv tirgus pasākumi, kas saskaņā ar jauno KLP joprojām tiek īstenoti ārpus KLP stratēģiskajiem plāniem. 2024. gads bija otrais KLP stratēģisko plānu īstenošanas gads.

1.1. Finanšu shēma 2021.–2027. gadam

Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) izdevumi tiek finansēti saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam, kā noteikts Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2093¹. Konkrēti, KLP izdevumi ir daļa no 3. izdevumu kategorijai “Dabas resursi un vide” noteiktā maksimālā apjoma. Šā kopējā maksimālā apjoma ietvaros ir noteikts īpašs maksimālais apakšapjoms, kas noteikts ar tirgu saistītiem izdevumiem un tiešajiem maksājumiem, ko finansē no ELGF.

ELGF maksimālais apakšapjoms tika koriģēts pēc tam, kad konkrētas summas tika pārvietotas no tiešajiem maksājumiem uz lauku attīstību, ko finansē no ELFLA, kā arī pēc pārvietošanas no lauku attīstības uz tiešajiem maksājumiem. Turklāt tika veiktas dažas korekcijas saistībā ar DFS vidusposma pārskatīšanu 2024. gadā, kā noteikts Padomes Regulā (ES, Euratom) 2024/765². Tāpēc, pamatojoties uz Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2021/128³, ar ko nosaka ELGF izdevumu finansēšanai pieejamo neto atlikumu, daudzgadu finanšu shēmas (2021–2027) 3. izdevumu kategorijā iekļautās KLP summas ir šādas:

1. tabula

(miljoni EUR; faktiskās cenas)

3. izdevumu kategorija*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kopā	55 713,0	53 365,9	53 626,9	53 757,9	53 890,9	54 021,9	54 155,9
to skaitā:							
— ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi, a), b), c), d)	40 368,0	40 638,2	40 692,2	40 602,1	40 528,9	40 541,2	40 495,8
— lauku attīstība, a), b), c)	15 345,0	12 727,7	12 934,7	13 155,8	13 226,0	13 331,7	13 505,1
Ārējie piešķirtie ieņēmumi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
NGEU e)	2387,70	5682,80					

* Ar KLP saistītie dabas resursi un vide.

a) pēc ikgadējiem pārvietojumiem no ELGF uz ELFLA 2021.–2023. finanšu gadam par kopējo summu 3463,1 milj. EUR, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr. 1307/2013 14. panta 1. punktu, un 2024.–2027. finanšu gadam par kopējo summu 7123,8 milj. EUR, pamatojoties uz Regulas (ES) 2021/2115 103. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 103. panta 2. punktu;

¹ OV L 433I, 22.12.2020., 11. lpp.

² OV L, 2024/765, 29.2.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj>.

³ OV L 40, 4.2.2021., 8. lpp.

b) pēc ikgadējiem pārvietojumiem no ELFLA uz ELGF 2021.–2023. finanšu gadam par kopējo summu 1633,4 milj. EUR, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr. 1307/2013 14. panta 2. punktu, un 2024.–2027. finanšu gadam par kopējo summu 2360,9 milj. EUR, pamatojoties uz Regulas (ES) 2021/2115 103. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 103. panta 3. punktu;

c) pēc ikgadējiem pārvietojumiem no ELGF uz ELFLA 2021.–2023. finanšu gadam par kopējo summu 171,9 milj. EUR, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr. 1307/2013 7. panta 2. punktu, un 2024.–2027. finanšu gadam par kopējo summu 20 milj. EUR, pamatojoties uz Regulas (ES) 2021/2115 17. panta 5. punktu;

d) pēc samazinājuma par kopējo summu 440 milj. EUR 2025.–2027. gadam pēc DFS vidusposma pārskatīšanas;

e) Regulas (ES) Nr. 1305/2013 58.a pants.

1.2. 2024. gada budžeta projekts, grozījumu vēstule Nr. 1/2024 un 2024. gada budžeta pieņemšana

Sākotnējo 2024. gada budžeta projektu Eiropas Komisija pieņēma un ierosināja budžeta lēmēj institūcijai 2023. gada 5. jūlijā. Padome savu nostāju par 2024. gada budžeta projektu pieņēma 2023. gada 5. septembrī. Komisija 2023. gada 9. oktobrī iesniedza grozījumu vēstuli Nr. 1/2024 Eiropas Savienības vispārējā budžeta projektam, savukārt Eiropas Parlaments savu nostāju pieņēma 2023. gada 18. oktobrī.

Padomes priekšsēdētājs 2023. gada 23. oktobrī sasauca Samierināšanas komiteju. Samierināšanas komiteja vienojās par kopīgo dokumentu, ko Padome apstiprināja 2023. gada 20. novembrī, bet Parlaments – 2023. gada 23. novembrī.

Apstiprinātā budžeta kopējās saistību apropriācijas attiecībā uz ELGF bija 40 517,3 milj. EUR, bet maksājumu apropriācijas bija 40 505,5 milj. EUR.

Apstiprinātā budžeta kopējās saistību apropriācijas attiecībā uz ELFLA bija 13 155,8 milj. EUR, bet maksājumu apropriācijas – 11 991,9 milj. EUR.

Sīkāka informācija par summām, kas saistītas ar Komisijas 2024. gada budžeta projektu, kā arī Padomes un Eiropas Parlamenta nostāju, grozījumu vēstuli un apstiprināto budžetu, ir sniegta 1. pielikumā.

2024. gada budžeta sagatavošanas laikā gaidāmā piešķirto ieņēmumu summa, ko paredzēts iekasēt 2024. budžeta gadā, bija 400 milj. EUR ELGF un 200 milj. EUR ELFLA.

Aplēstie no ELGF piešķirtie ieņēmumi tika ņemti vērā ilgtspēju sekmējoša ienākumu pamatatbalsta vajadzībām, kad budžeta lēmēj institūcija pieņēma 2024. gada budžetu. Sīkāka informācija par piešķirto ieņēmumu iekasēšanu, izlietojumu un iespējamo pārvešanu sniegta 2. un 3. pielikumā.

2. ELGF UN ELFLA 2024. GADA BUDŽETA IZPILDE

2.1. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)

Regulas (ES) 2021/2116⁴ 21. panta 1. punktā noteikts, ka Komisija veic mēneša maksājumus par izdevumiem, ko dalībvalstu akreditētās maksājumu aģentūras veikušas

⁴ OV L 435, 6.12.2021., 187. lpp.

atsauces mēnesī. Mēneša maksājumus katrai dalībvalstij veic vēlākais otrā mēneša trešajā darb dienā pēc mēneša, kurā izdevumi radušies.

Mēneša maksājumi ir jau radušos neto izdevumu (pēc ieņēmumu atskaitīšanas) atlīdzināšana, un tos dara pieejamus, pamatojoties uz dalībvalstu iesniegtajām mēneša deklarācijām⁵. Mēneša izdevumu un ieņēmumu grāmatojumus pārbauda un labo, pamatojoties uz minētajām deklarācijām. Turklāt šos maksājumus uzskatīs par galīgiem, kad Komisija būs veikusi verifikācijas saskaņā ar grāmatojumu noskaidrošanas procedūru.

Dalībvalstu maksājumus, kas radušies no 2023. gada 16. oktobra līdz 2024. gada 15. oktobrim, sedz, izmantojot mēneša maksājumu sistēmu.

Visā finanšu gadā kopējā piešķirto mēneša maksājumu summa bija 40 437,6 milj. EUR. Ņemot vērā summas, kas atgūtas grāmatojumu noskaidrošanas lēmumu rezultātā, dalībvalstīm faktiski ir izmaksāti 40 011,7 milj. EUR.

2.1.1. Mēneša maksājumi

Attiecībā uz katru no finanšu gada divpadsmit periodiem Komisija ir pieņēmusi lēmumu par maksājumiem.

Sīkāku informāciju sk. 4. pielikumā.

2.1.2. Mēneša maksājumu samazinājumi

Dažiem ELGF finansētajiem pasākumiem maksimālais finanšu apjoms ir noteikts Savienības tiesību aktos. Gadījumos, kad, pamatojoties uz izdevumu deklarāciju, konstatē, ka šie maksimālie finanšu apjomi ir pārsniegti, mēneša maksājumu samazinājumus piemēro tai izdevumu daļai, kas atbilst šo maksimālo apjomu pārsniegumam un ko uzskata par “neattiecināmiem izdevumiem”. 2024. gadā maksimālo finanšu apjomu pārsnieguma dēļ dalībvalstīm veiktie mēneša maksājumi tika samazināti par neto summu 5,8 milj. EUR apmērā.

2.1.3. Izdevumi, ko Komisija īsteno tiešajā pārvaldībā

Konkrētiem pasākumiem Komisija veic maksājumus tiešajā pārvaldībā. Tie galvenokārt ir saistīti ar operacionālo tehnisko palīdzību un noieta veicināšanas pasākumiem, ko īsteno ar daudzvalstu programmām un darbībām. Sīkāku informāciju sk. 2. un 3. tabulā. Sīkāka informācija par apstiprinātajām apropriācijām, ko Komisija 2024. finanšu gadā īstenojusi saskaņā ar tiešo pārvaldību attiecībā uz darbības un administratīvajiem izdevumiem, ir izklāstīta 5. un 6. pielikumā.

⁵ Šīs ikmēneša izdevumu deklarācijas dalībvalstis nosūta līdz N+1 mēneša 7. datumam.

2. tabula

(miljoni EUR; faktiskās cenas)

<i>Operacionālā tehniskā palīdzība, ELGF</i>	
Budžeta postenis: 08.020603	
Apraksts	
Lauku saimniecību ilgtspējas datu tīkls (FSDN)	
Satelītattēli un satelītdata iegāde	
Lauku saimniecību struktūra un lauksaimniecības apsekojumi	
Informācijas tehnoloģijas	
KLP informatīvie pasākumi	
Korporatīvā komunikācija	
Revīzija un kontrole	
Pētījumi un izvērtējumi	
Saistības (kopā)	146 630 268,57

3. tabula

(miljoni EUR; faktiskās cenas)

<i>Lauksaimniecības produktu noieta veicināšana: daudzvalstu programmas un darbības, kuras Komisija īsteno tiešā pārvaldībā</i>	
Budžeta postenis: 08.020303	
Apraksts	
Veicināšanas programmas (daudzvalstu), augsta līmeņa misijas, tehniskā palīdzība un eksperti	
Apstiprinātās apropriācijas, par kurām ir uzņemtas saistības (kopā)	77 773 000,00
Piešķirtie ieņēmumi, par kuriem ir uzņemtas saistības (kopā) (C5 līdzekļi)	3 066 568,32
Samaksāts (kopā)	55 922 342,57

2.2. Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Savienības Atveseļošanas instruments (ESAI)

Regulas (ES) 2021/2116⁶ 31. panta 1. punktā noteikts, ka pēc sava īstenošanas lēmuma, ar ko apstiprina KLP stratēģisko plānu, Komisija izmaksā dalībvalstij sākotnējo priekšfinansējuma summu par visu KLP stratēģiskā plāna darbības laiku. Regulas (ES) 2021/2116 32. pantā ir arī paredzēts, ka starpposma maksājumus veic attiecībā uz

⁶ OV L 435, 6.12.2021., 187. lpp.

katru KLP stratēģisko plānu, lai atlīdzinātu izdevumus, kas akreditētajām maksājumu aģentūrām radušies KLP stratēģisko plānu īstenošanā.

Attiecībā uz tādu lauku attīstības programmu pabeigšanu, kas apstiprinātas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1306/2013, minētās regulas 34. pantā noteikts, ka priekšfinansējuma un starpposma maksājumu apvienotā kopsumma nedrīkst pārsniegt 95 % no ELFLA iemaksas katrā lauku attīstības programmā. Komisija, ņemot vērā samazināšanu vai apturēšanu, ko piemēro saskaņā ar 41. pantu, atkarībā no līdzekļu pieejamības veic starpmaksājumus, lai atmaksātu izdevumus, ko akreditētās maksājumu aģentūras veikušas programmu īstenošanā.

Kā minēts Regulas (ES) Nr. 1306/2013 37. pantā, kad Komisija ir saņēmusi pēdējo gada progresa ziņojumu par lauku attīstības programmas īstenošanu, tā veic atlikuma maksājumu atkarībā no līdzekļu pieejamības, pamatojoties uz spēkā esošo finanšu plānu, attiecīgās lauku attīstības programmas pēdējā izpildes gada pārskatiem un attiecīgo lēmumu par grāmatojumu noskaidrošanu.

2.2.1. Maksājumi

Komisija atlīdzina katru finanšu gada ceturkšņa izdevumu deklarāciju.

Sīkāku informāciju sk. 7. pielikumā.

2.2.2. Maksājumu samazināšana

2024. gadā, pamatojoties uz 2024. gada ceturkšņa izdevumu deklarācijām, dalībvalstīm veiktie maksājumi tika samazināti par neto summu 285,2 milj. EUR. ELFLA finansētajiem pasākumiem maksimālie finanšu apjomi ir noteikti tiesību aktos. Izdevumi, kas pārsniedz šos maksimālos apjomus, tiek uzskatīti par “neattiecināmiem izdevumiem” un noved pie maksājumu samazināšanas.

2.2.3. Komisijas tieši pārvaldītie izdevumi

Par konkrētiem pasākumiem un darbībām Komisija veic maksājumus saskaņā ar tiešo pārvaldību, tas galvenokārt attiecas uz operacionālo tehnisko palīdzību. Sīkāku informāciju sk. 4. un 5. tabulā. Sīkāka informācija par apstiprinātajām apropriācijām, ko Komisija 2024. finanšu gadā īstenojusi saskaņā ar tiešo pārvaldību attiecībā uz darbības izdevumiem, ir izklāstīta 5. un 6. pielikumā.

4. tabula

(miljoni EUR; faktiskās cenas)

<i>Tehniskā palīdzība, ELFLA Saisību apropriāciju izpilde</i>	
Budžeta postenis: 08.030200	<i>(EUR)</i>
Apraksts	
Tiklošanās pasākumi kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) atbalstam	
Informācijas tehnoloģijas	
Finanšu instrumentu tehniskā konsultatīvā platforma	
Korporatīvā komunikācija	
Pētījumi un izvērtējumi	
Revīzija un kontrole	
Eiropas Novērtēšanas tīkls	
Bioloģiskās lauksaimniecības datubāze	
Saistības (kopā)	27 989 102,58
Samaksāts (kopā)	21 483 103,23

5. tabula

(miljoni EUR; faktiskās cenas)

<i>Tehniskā palīdzība, ESAI Saisību apropriāciju izpilde</i>	
Budžeta postenis: 08.030300	<i>(EUR)</i>
Apraksts	
Ilgttermiņa redzējums par ES lauku apvidiem	
Informācijas tehnoloģijas	
Saistības (kopā)	-
Samaksāts (kopā)	926 542,00,

3. ELGF UN ELFLA APROPRIĀCIJU IZLIETOJUMS

3.1. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)

ELGF apropriācijas tika izpildītas 40 810,0 milj. EUR apmērā. Šie izdevumi tika finansēti no sākotnējām budžeta apropriācijām un ELGF piešķirtajiem ieņēmumiem. No 2024. gadā iekasētajiem ELGF piešķirtajiem ieņēmumiem 568,8 milj. EUR apmērā (no kuriem 555,8 milj. EUR iegūti no dalītās pārvaldības) maksājumu vajadzībām tika izmantoti 1,9 milj. EUR.

Budžeta 08 01. nodaļā ELGF saistību summa 08 01 01. pantā paredzētajiem administratīvajiem izdevumiem bija 4,3 milj. EUR.

Budžeta 08 02. nodaļā kopējie ELGF izdevumi ar tirgu saistītām intervencēm, kas ietvertas KLP stratēģiskajos plānos (budžeta 08 02 02. pants) un kas KLP stratēģiskajos plānos nav ietvertas (budžeta 08 02 03. pants), bija 2739,5 milj. EUR. Turklāt piešķirtie ieņēmumi 3 milj. EUR apmērā tika izlietoti noieta veicināšanai, un tas tika darīts, izmantojot daudzvalstu programmas⁷.

2024. finanšu gadā tiešie maksājumi, kas ietverti KLP plānos (budžeta 08 02 04. pants), tika izpildīti saskaņā ar Regulā (ES) 2021/2115 paredzētajiem noteikumiem, un tiešie maksājumi, kas KLP plānos nav ietverti (08 02 05. budžeta pants), – saskaņā ar Regulā (ES) Nr. 1307/2013⁸ paredzētajiem noteikumiem. Saistītie izdevumi bija 37 427,3 milj. EUR.

Turklāt no lauksaimniecības rezerves tika izmantoti 465,5 milj. EUR, ar ko finansēja dažādus ārkārtas atbalsta pasākumus.

Visbeidzot, saistības par 169,6 milj. EUR (no tiem 146,6 milj. EUR tehniskajai palīdzībai) tika uzņemtas saskaņā ar budžeta 08 02 06. pantu “Politikas stratēģija, koordinācija un revīzija” un saistības par 0,7 milj. EUR tika uzņemtas saskaņā ar 08 02 99. pantu “Iepriekšējo programmu un aktivitāšu pabeigšana”.

Piešķirtajās ieņēmumu apropriācijās ELGF neizpilde bija 566,9 milj. EUR, kas tika pārnesti uz 2025. gadu. Turklāt neizmantotās apropriācijas no lauksaimniecības rezerves bija 366,5 milj. EUR. Visa summa tika pārnesta uz 2025. gada lauksaimniecības rezervi saskaņā ar Regulas 2021/2116 16. panta 2. punkta noteikumiem, daļēji lai finansētu atlikušos izdevumus, kas saistīti ar 2024. gada ārkārtas pasākumiem.

Sīkāku informāciju par budžeta izpildi pa politikas jomām, kā arī par piešķirto ieņēmumu izlietojumu sk. 8., 9., 10., 11. un 12. pielikumā.

3.2. Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Savienības Atveseļošanas instruments (ESAI)

ELFLA saistību apropriācijas tika izpildītas 13 155,9 milj. EUR apmērā (13. pielikums). Šīs saistības tika finansētas no apstiprinātajām sākotnējām budžeta apropriācijām un ELFLA iekšēji piešķirtajiem ieņēmumiem.

⁷ Kopējie daudzvalstu programmu izdevumi par noieta veicināšanu (tiešā pārvaldība) bija 80,8 milj. EUR.

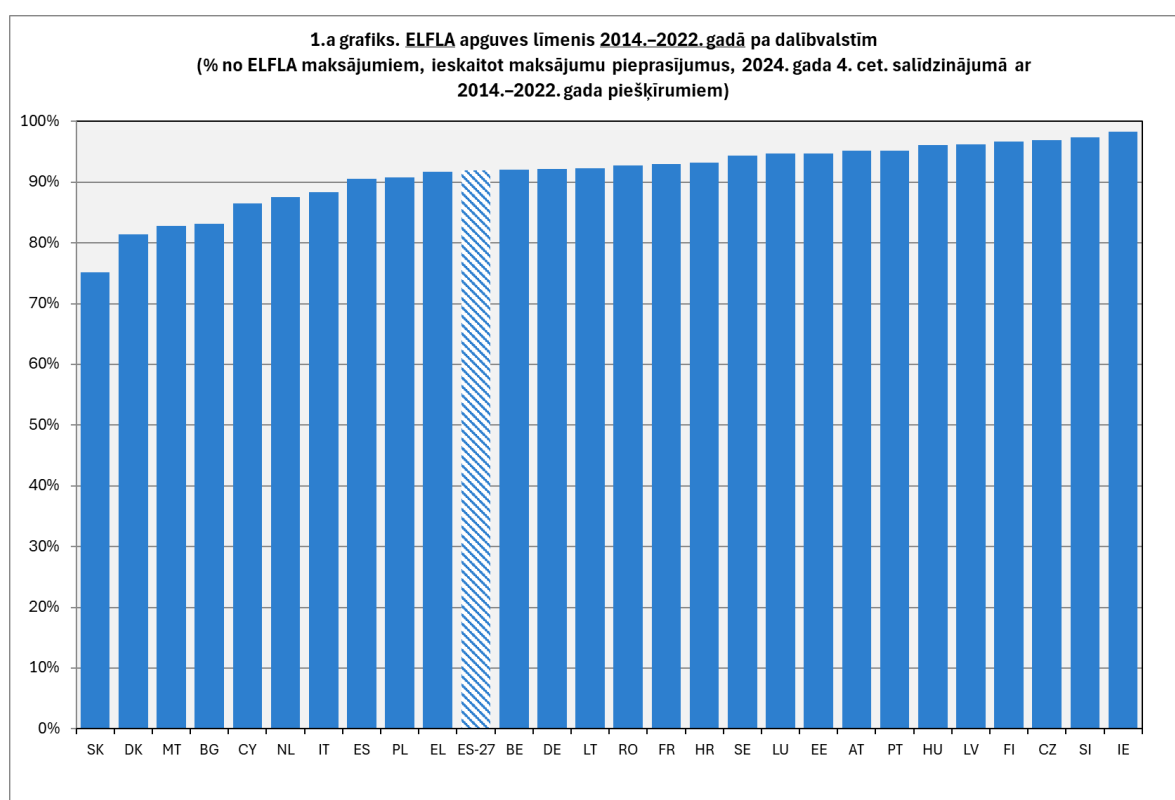
⁸ OV L 347, 20.12.2013., 608. lpp.

Budžeta 08 01. nodaļā ELFLA saistību summa programmas administratīvajam atbalstam bija 2,2 milj. EUR.

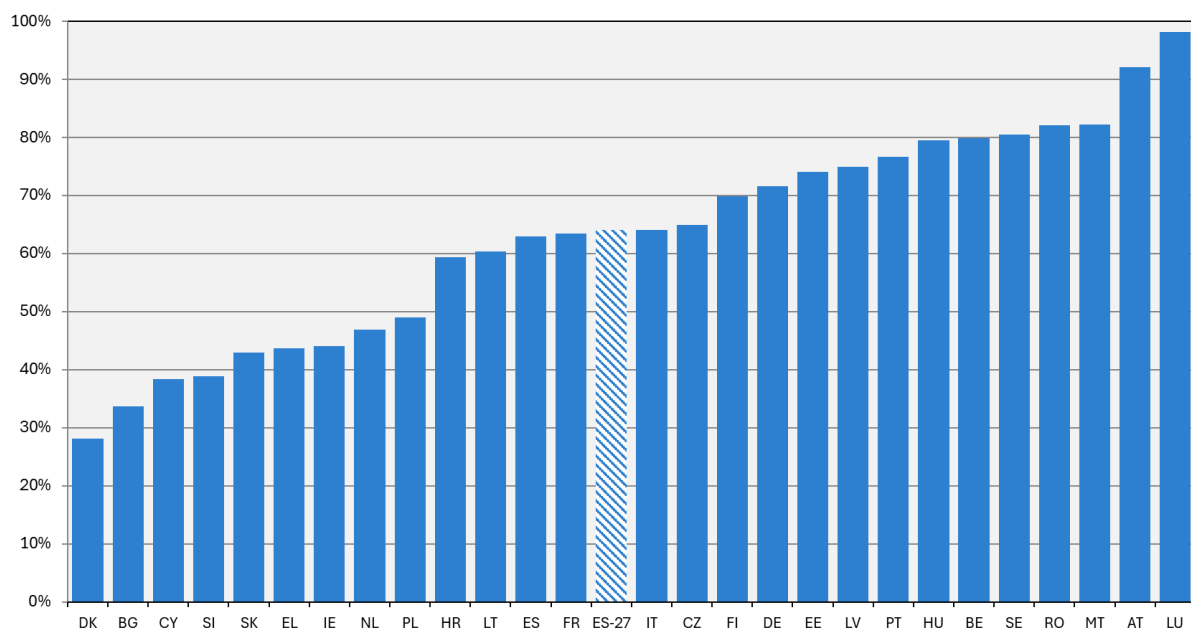
Budžeta 08 03. nodaļā papildus saistību summai KLP stratēģiskajos plānos ietverto intervencu īstenošanai (13 125,5 milj. EUR) bija:

- 28,0 milj. EUR saistību summa operacionālajai tehniskajai palīdzībai,
- 0,2 milj. EUR saistību summa atmaksām lauku attīstības programmām iepriekšējos periodos (pirms 2023. gada).

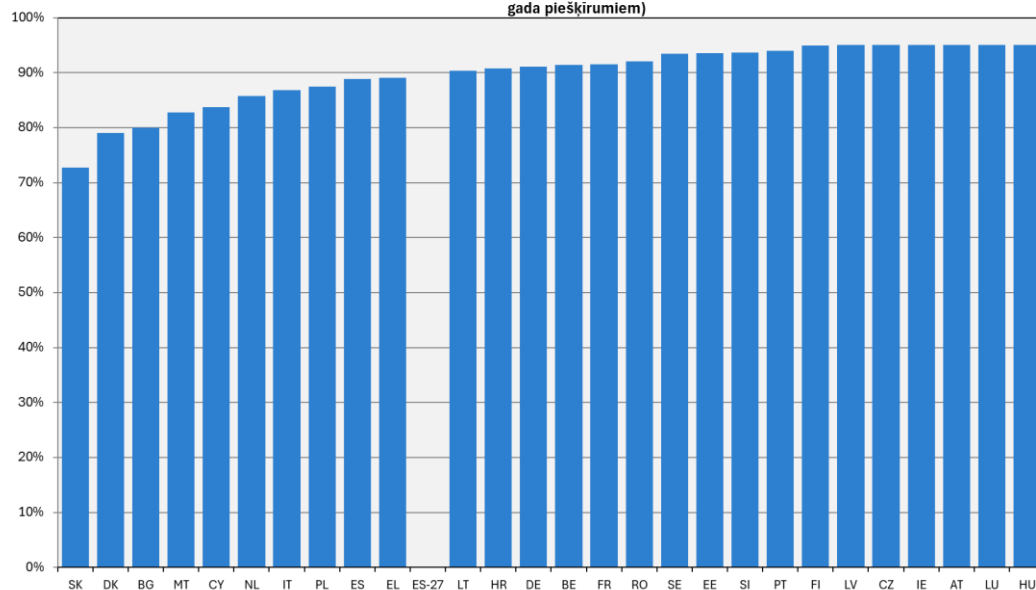
ELFLA apguves līmenis 2014.–2022. gadā un ELFLA 2023.–2027. gadam sadalījumā pa dalībvalstīm (1.a–1.d grafiks):

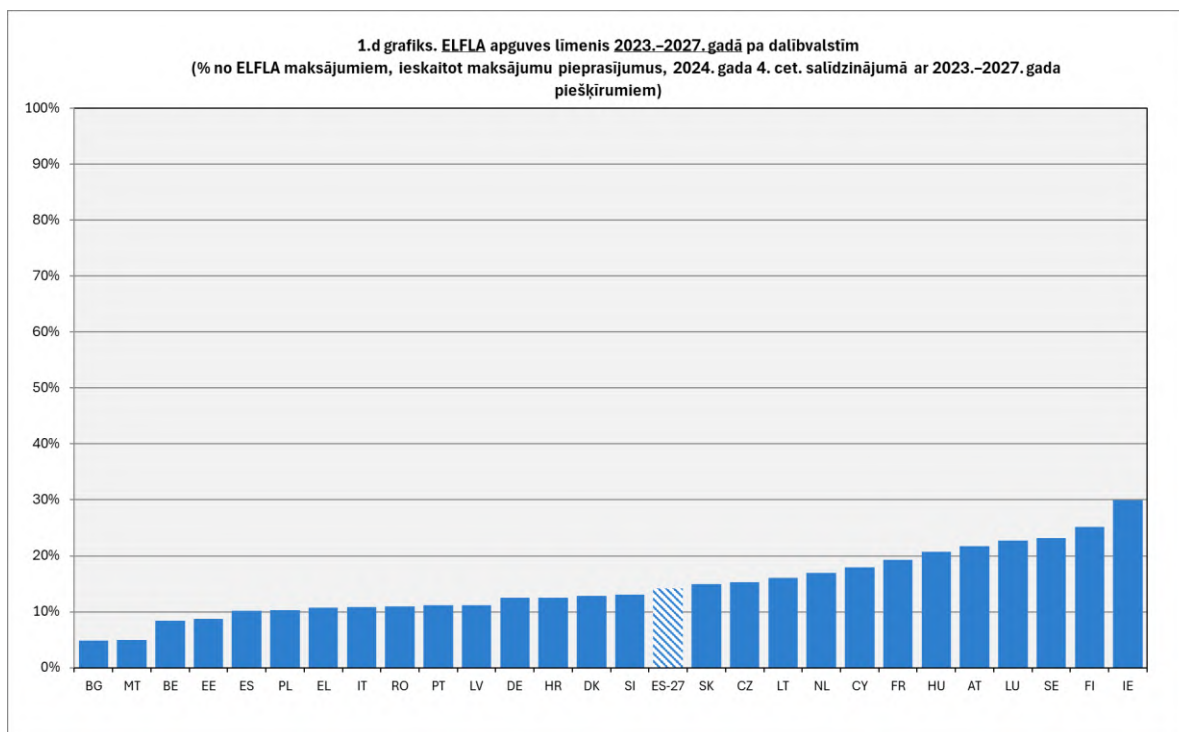

1.b grafiks. ESAI apguves līmenis 2021.–2022. gadā pa dalībvalstīm
 (% no ESAI maksājumiem, ieskaitot maksājumu pieprasījumus, 2024. gada 4. cet. salīdzinājumā ar 2021.–2022. gada piešķirumiem)

1.c grafiks. ELFLA apguves līmenis 2014.–2022. gadā un ESAI apguves līmenis 2021.–2022. gadā pa dalībvalstīm
 (% no ELFLA un ESAI maksājumiem, ieskaitot maksājumu pieprasījumus, 2024. gada 4. cet. salīdzinājumā ar 2014.–2022. gada piešķirumiem)

Sīkāku informāciju par budžeta izpildi pa dalībvalstīm un politikas jomām, kā arī par piešķirto ieņēmumu izlietojumu sk. 14.–17. pielikumā.

4. KONTROLES PASĀKUMI

4.1. Ievads

Saskaņā ar ES tiesību aktiem un tāpat kā iepriekšējos gados 2024. gada lauksaimniecības izdevumiem tika piemērota visaptveroša kontroles pasākumu sistēma.

Kontroli veic maksājumu aģentūras vai deleģētās struktūras, kas darbojas to pārraudzībā, un, ja kontroles gaitā tiek konstatēta neatbilstība ES noteikumiem, tiek piemērotas iedarbīgas, atturošas un samērīgas sankcijas. Turklāt lielākajai daļai režīmu, uz kuriem neattiecas integrētā administrācijas un kontroles sistēma, papildus primārajam un sekundārajam kontroles līmenim ir jāveic arī *ex post* kontrole.

4.2. Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS)

Noteikumi par IAKS ir ietverti Regulā (ES) Nr. 1306/2013, Komisijas Deleģētajā regulā (ES) Nr. 640/2014⁹ un Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 809/2014¹⁰, kā arī Regulā (ES) 2021/2116, Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2022/1172¹¹ un Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2022/1173¹².

⁹ OV L 181, 20.6.2014., 48. lpp.

¹⁰ OV L 227, 31.7.2014., 69. lpp.

¹¹ OV L 183, 8.7.2022., 12. lpp.

¹² OV L 183, 8.7.2022., 23. lpp.

Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskata¹³ (GDP) par 2024. gadu 7. pielikuma 2. daļas A.2.3. punkta a) apakšpunktā (144.–148. lpp.) ir sniegta sīkāka informācija par IAKS iekļautajiem izdevumiem: Attiecīgie IAKS komponenti ir piemērojami arī lauku attīstības pasākumiem, kuru pamatā ir platība vai dzīvnieku skaits. Šādi pasākumi cita starpā ietver agrovīdus un dzīvnieku labturības pasākumus, mazāk labvēlīgus apgabalus un apgabalus ar vidiskiem ierobežojumiem, kā arī lauksaimniecības zemes apmežošanu.

4.3. Regulas (ES) Nr. 1306/2013 V sadaļas III nodaļas un Regulas (ES) 2021/2116 IV sadaļas III nodaļas piemērošana (darījumu rūpīgā pārbaude)

2024. gadā tika piemērota Regulas (ES) Nr. 1306/2013 V sadaļas III nodaļā un Regulas (ES) 2021/2116 IV sadaļas III nodaļā paredzētā darījumu kontroles sistēmas rūpīgā pārbaude. Tā ietvēra *ex post* kontroles sistēmu, kas papildināja iepriekš aprakstītās nozaru kontroles sistēmas.

Dalībvalstu dienesti, kas veica rūpīgo pārbaudi, 2024. gadā pabeidza *ex post* kontroles pasākumus attiecībā uz darbībām, kurām maksājumi tika veikti 2022. finanšu gadā. Gada ziņojumos par attiecīgo rūpīgo pārbaudes periodu (no 2023. gada jūlija līdz 2024. gada jūnijam) norādīts, ka dalībvalstis rūpīgās pārbaudes pārskata perioda beigās pabeidza 89 % no plānotajām rūpīgajām pārbaudēm. Šajās pabeigtajās rūpīgajās pārbaudēs konstatēto pārkāpumu īpatsvars ir 1,1 %.

5. GRĀMATOJUMU NOSKAIDROŠANA

5.1. Atbilstīguma noskaidrošana

Dalībvalstu atbildība ir pirmām kārtām ar kontroles un atturošu sankciju sistēmu nodrošināt, lai darījumi tiktu veikti un izpildīti pareizi. Ja dalībvalstis šo prasību neizpilda, Komisija piemēro finanšu korekcijas, lai aizsargātu ES finanšu intereses.

Saskaņā ar KLP veiktā atbilstīguma noskaidrošana, kas piemērojama 2024. finanšu gadā, attiecas uz darījumu likumību un pareizību. Tās mērķis ir izslēgt no ES finansējuma izdevumus, kas neatbilst ES noteikumiem.

Sīkāka informācija par 2024. gadā veiktajām revīzijām ir sniegta GDP tabulā “2.1.2a).1-2” (37. lpp.).

Atbilstīguma noskaidrošanas lēmumi, kas pieņemti 2024. gadā, tai skaitā finanšu korekcijas vairākās nozarēs, ir uzskaitīti GDP “7. pielikums – 3 A.b.1)-1. daļa” (176. lpp.).

2024. gada budžetu finansiāli ietekmēja šādi atbilstīguma noskaidrošanas lēmumi:

¹³ Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskati ir pieejami tīmekļvietnē: https://commission.europa.eu/publications/annual-activity-report-2024-agriculture-and-rural-development_en

- 2023. gada 15. novembra Lēmums (ES) 2023/2494 – *ad hoc* lēmums Nr. 72 (dalībvalstis), ar apstiprināto neto summu 89,6 milj. EUR par labu ELGF un 50,6 milj. EUR par labu ELFLA.
- 2023. gada 15. novembra Lēmums (ES) 2023/2492 – *ad hoc* lēmums Nr. 72 (Apvienotā Karaliste), ar apstiprināto neto summu 0,9 milj. EUR par labu ELFLA.
- 2024. gada 12. jūnija Lēmums (ES) 2024/1690 – *ad hoc* lēmums Nr. 73, ar apstiprināto neto summu 130,5 milj. EUR par labu ELGF un 78,8 milj. EUR par labu ELFLA.

Ņemot vērā vairāku Eiropas Savienības Tiesas spriedumu izpildi par labu dalībvalstīm un maksājumu apturēšanas atcelšanu, šo lēmumu kopējā finansiālā ietekme uz fondiem bija 220,1 milj. EUR par labu ELGF un 115,9 milj. EUR par labu ELFLA.

Finanšu korekcijas atbilstīguma noskaidrošanas lēmumos, kas pieņemti periodā līdz 2024. gadam, ir sīki izklāstītas 18. pielikumā.

Attiecībā uz Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2023/2494 un Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2024/1690, ņemot vērā korekciju relatīvo apmēru salīdzinājumā ar dažu dalībvalstu iekšzemes kopproduktu, pēc attiecīgo dalībvalstu lūgumiem Komisija nolēma, ka turpmāk minētās korekcijas varētu izmaksāt trīs vienādos gada maksājumos.

6. tabula

(miljoni EUR; faktiskās cenas)

Lēmuma numurs	Dalībvalsts	Summa, ko izmaksā pa daļām	
		ELGF	ELFLA
72	Bulgārija	2,8	18,0
73	Bulgārija	17,8	1,7
73	Rumānija	10,6	30,7
73	Slovākija	0,0	14,5

Dalībvalstis 2024. gada 15. februārī paziņoja informāciju par neatmaksātajām summām, kas bija jāatgūst līdz 2023. finanšu gada beigām. Runa ir 410,4 milj. EUR ELGF, ELFLA un Lauku attīstības pagaidu instrumentam (LAPI), un tie ir izklāstīti GDP tabulā “7. pielikums – 3 A.b.2)-1. daļa” (179. lpp.).

Neatmaksātā summa, kas 2024. finanšu gada beigās vēl bija jāatgūst no labuma guvējiem, bija 2014 milj. EUR attiecībā uz visiem fondiem. Finansiālās sekas dalībvalstīm par to, ka ELGF, ELFLA un LAPI lietās nav atgūti līdzekļi četrus gadus laikā no atgūšanas pieprasījuma dienas (jaunām lietām¹⁴) vai no pirmās administratīvās vai tiesas

¹⁴

Pārkāpumu lietas, kurās pirmā administratīvā vai tiesas konstatācija (PACA) netika veikta līdz 2014. gada 16. oktobrim. Ja PACA notikusi pirms minētā datuma, lietas klasificējamās kā “vecās lietas”.

konstatācijas – *PACA* – dienas (vecām lietām), vai astoņu gadu laikā, ja atgūšanas pieprasījums ir iesniegts valsts tiesās, bija 31,1 milj. EUR. 2024. finanšu gadā aptuveni 11,6 milj. EUR tika segti 100 % apmērā no ES budžeta¹⁵ ELGF, ELFLA un LAPI.

5.2. Finanšiālā noskaidrošana

Pārskats par 2024. gadā pieņemtajiem finanšiālās noskaidrošanas lēmumiem ir sniegts 7. tabulā.

7. tabula

(miljoni EUR; faktiskās cenas)

Fonds	Lēmuma numurs	Pieņemšanas datums	Finanšu gads	Deklarētie noskaidrotie izdevumi	Attiecīgā MA
ELGF	Lēmums (ES) 2024/1458	24.5.2024.	2023	40 774,46,	Visas dalībvalstu MA
ELGF	Lēmums (ES) 2024/2849	11.11.2024 .	2023	-1,49	4 Apvienotās Karalistes MA
ELFLA 2014–2022	Lēmums (ES) 2024/1431	24.5.2024.	2023	15 780,10	Visas dalībvalstu MA
ELFLA 2023–2027	Lēmums (ES) 2024/1433	24.5.2024.	2023	-10 845,47,	VISAS dalībvalstu MA
ELFLA	Lēmums (ES) 2024/2851	11.11.2024 .	2023	278,90	4 Apvienotās Karalistes MA

5.3. Eiropas Savienības Tiesā iesniegtās apelācijas sūdzības par noskaidrošanas lēmumiem

Vispārējā tiesā un Tiesā iesniegto lietu kopsavilkums sniegts 19. pielikumā.

¹⁵ Lietas, kurās summas pasludinātas par neatgūstamām saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 54. panta 3. punkta noteikumiem.

6. ATTIECĪBAS AR PARLAMENTU UN EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTU

6.1. Attiecības ar Parlamentu

Eiropas Parlaments (EP) kopā ar Padomi ir daļa no ES budžeta lēmēj institūcijas. Tādējādi tas ir viens no svarīgākajiem Komisijas sarunu partneriem par budžeta jautājumiem un tāpat arī par ELGF un ELFLA.

Trīs EP komitejas ir iesaistītas diskusijās par lauksaimniecības budžeta jautājumiem un sagatavošanos plenārsēdēm. Tās ir Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja, Budžeta komiteja un Budžeta kontroles komiteja.

Kopš 2014. gada Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja sniedz atzinumu par budžeta izpildes apstiprinājuma procedūru Budžeta kontroles komitejai.

Budžeta kontroles komiteja (*CONT*) pārbauda budžeta pareizu izpildi un sagatavo ziņojumu, kurā ierosina Parlamentam apstiprināt budžeta izpildi un sniedz ieteikumus Komisijai vai dalībvalstīm.

Eiropas Parlaments, 2025. gada 7. maijā plenārsēdē balsojot par Parlamenta lēmumu, apstiprināja Komisijas budžeta izpildi attiecībā uz Eiropas Savienības 2023. finanšu gada vispārējā budžeta izpildi.

6.2. Attiecības ar Eiropas Revīzijas palātu

Eiropas Revīzijas palāta (ERP) ir neatkarīga Eiropas Savienības ārējā revīzijas institūcija. ERP konstatējumu un secinājumu kopsavilkums par 2023. finanšu gadu ir sniegts GDP 2.2. punktā (52. lpp.).